

EEN VOORLOPIG OVERZICHT VAN GEVALLEN VAN PREDATIE OP IN
NEDERLAND LEVENDE ZOETWATERSLAKKEN DOOR LIJSTERS IN EUROPA

door

Henk H. Mienis

Onlangs heb ik in een kort artikel (Mienis, 1991) de summiere gegevens opgesomd van de mij bekende gevallen van predatie op zoetwaterslakken door merels: *Turdus merula*. Waarschijnlijk zullen hier of daar nog wel enige waarnemingen gepubliceerd zijn in een of ander lokaal vogeltijdschrift. Hoewel deze uitgaven vaak heel interessante gegevens bevatten, worden zij helaas niet door de "Zoological Record" of de "Biological Abstracts" gedekt en gaat zodoende eigenlijk heel wat waardevolle informatie verloren.

Om u een indruk te geven van de omvang van de activiteiten van de vogelwerkgroepen in Nederland alleen, is misschien het volgende gegeven reeds voldoende: per 24 april 1991 stonden bij het SOVON niet minder dan 241 vogelwerkgroepen geregistreerd. Meer dan de helft geeft een kontaktorgaan uit, dat varieert van een eenvoudig gefotokopieerd mededelingenblad tot en met de modernste middelen geproduceerd tijdschrift geïllustreerd met schitterende kleurenfoto's. Het is natuurlijk onmogelijk al deze tijdschriften door te nemen, laat staan ook nog alle lokale vogeltijdschriften, die elders in Europa uitgegeven worden. Mochten leden van de NMV dergelijke artikelen betreffende predatie op mollusken door vogels onder ogen komen, dan zou ik het zeer op prijsstellen, wanneer deze informatie onder vermelding van schrijver, jaartal, titel en tijdschrift, aan mij doorgegeven zou kunnen worden.

Ondanks de zojuist beschreven probleemsituatie lijkt het mij toch het juiste moment, om ook de mij bekende gegevens betreffende predatie op in Nederland levende zoetwaterslakken door andere *Turdus*-soorten in Europa wat meer bekendheid te geven. Informatie betreffende een dergelijk gedrag werd van de zanglijster: *Turdus philomelos* (syn. *ericetorum*), de kramsvogel: *Turdus pilaris* en de koperwiek: *Turdus iliacus* (syn. *musicus*), in de literatuur aange-

troffen. In de tabellen zijn respectievelijk de namen van de prooidieren, het land waar de predatie plaats vond en de oorspronkelijke auteur(s) vermeld.

Tabel 1: Gevallen van predatie op in Nederland levende zoetwater-slakken door de zanglijster (*Turdus philomelos*)

Soort	Land	Auteur(s)
<i>Viviparus contectus</i> (als <i>Paludina fasciata</i>)	Frankrijk	Sueur, 1985: 77
<i>Stagnicola spec.</i> (als <i>Limnophysa</i>)	Hongarije	Keve, 1955: 72
<i>Stagnicola palustris</i>	Tsjechoslowakije	Opatrný, 1958: 235
<i>Radix peregra</i>	Engeland	Taylor, 1936: 243
<i>Lymnaea spec.*</i>	Frankrijk	Sueur, 1985: 77
<i>Lymnaea stagnalis</i>	Tsjechoslowakije	Opatrný, 1958: 235
<i>Planorbis planorbis</i>	Tsjechoslowakije	Opatrný, 1958: 235
<i>Planorbis corneus</i>	Engeland	Taylor, 1936: 243
	Tsjechoslowakije	Opatrný, 1958: 235

* Dit kan ook een *Radix*-, *Stagnicola*- of *Galba*-soort geweest zijn.

Tabel 2: Gevallen van predatie op in Nederland levende zoetwater-slakken door de kramsvogel (*Turdus pilaris*)

Soort	Land	Auteur(s)
<i>Lithoglyphus naticoides</i>	Hongarije	Keve, 1955: 72
<i>Stagnicola palustris</i>	Roemenië	Kiss et al., 1978: 42
<i>Planorbis planorbis</i>	Hongarije	Keve, 1955: 72

Tabel 3: Gevallen van predatie op in Nederland levende zoetwater-slakken door de koperwiek (*Turdus iliacus*)

Soort	Land	Auteur(s)
<i>Bithynia tentaculata</i>	Hongarije	Keve, 1955: 72
<i>Anisus spirorbis</i>	Hongarije	Keve, 1955: 72

De predatie op zoetwaterslakken door lijsterachtigen in Hongarije (Keve, 1955) en Roemenië (Kiss et al., 1978) werd vastgesteld tijdens een onderzoek naar de inhoud van vogelmagen. Uit die gegevens blijkt dus niet onder welke omstandigheden de lijsters er in slaagden zoetwaterslakken te bemachtigen. Uit de waarnemingen van Taylor (1936) en Opatrný (1958) blijkt echter, dat de prooi zowel in Engeland als in Tsjechoslowakije uit ondiepe vijvers gehaald

werd. Dit komt geheel overeen met het geval van predatie op *Lymnaea stagnalis* door een merel, zoals dat onlangs beschreven werd door Jonkers (1991).

In Frankrijk konden zoetwaterslakken door zanglijsters bemachtigd worden door de zeer lage waterstand in een riviertje (Sueur, 1985).

Uit bovenstaande gegevens blijkt echter wel, dat predatie op zoetwaterslakken door lijsterachtigen ook in Nederland tot de mogelijkheid behoort.

Ik maak van de gelegenheid gebruik om mijn dank uit te brengen aan Haim Hovel (Haifa), Rob G. Moolenbeek (Amsterdam) en Jozef Steffek (Banská Stiaavnica) voor het verstrekken van voor mij moeilijk bereikbare literatuur.

Abstract: Records of predation on freshwater snails occurring in the Netherlands, but carried out by thrushes (*Turdus philomelos*, *T. pilaris* and *T. iliacus*) elsewhere in Europe, are enumerated.

Literatuur

- JONKERS, D.A., 1991. Merel vangt slakken uit vijver. - C.B. Ned. Malac. Ver., 259: 814-815.
- KEVE, A., 1955. A madarak csigatápláléka IV. (Die Conchylien-Aufnahme der Vögel IV). - Aquila, 59-62: 69-81.
- KISS, J.B., J.Rékási and A. Richnovszky, 1978. Schnecken als Voegelnahrung in Rumänien. - Soosiana, 6: 35-44.
- MIENIS, H.K., 1991. Enkele verdere opmerkingen betreffende zoetwaterslakken als voedsel van merels. - C.B. Ned. Malac. Ver., 260: 842-843.
- OPATRNÝ, E., 1958. Vodní plži potravou drozda. - Ziva, 6 (6): 235-236.
- SUEUR, F., 1985. Les mollusques dans le régime alimentaire de la Grive musicienne *Turdus philomelos*, Dép. de la Somme (France). - Nos Oiseaux, 38: 77-79.
- TAYLOR, J.S., 1936. Song-thrushes feeding on water-snails. - British Birds, 29: 243.

Adres van de schrijver: Mollusc Collection, Zoological Museum, Berman Building, Hebrew University, 91904 Jerusalem, Israel.

GESIGNALEERDE LITERATUUR

- PREECE, R.C., 1990. Alfred Santer Kennard (1870-1948): his contribution to malacology, Quaternary research and to the Geologists Association. - Proc. geol. Assoc., 101: 239-258.
- ABBOTT, R.T., 1991. Seashells of the Northern Hemisphere. Limpfield. 191 pp.